

ΠΩΣ ΠΑΡΑΚΙΝΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ
(Μία σειρά 15 Μαθημάτων του DR. DREIKURS και BR. GRUNWALD)

Μερικές βασικές αρχές για τη λειτουργία μίας δημοκρατικής κοινότητας

ΕΡΩΤΗΣΗ : "Μπορεί κανείς ν' αλλάξει την προσωπικότητα του άλλου;"

ΑΠΑΝΤΗΣΗ : Ναι, αλλάζοντας τα κίνητρά του.

Όμως αξίζει να μιλήσουμε λίγο περισσότερο για το τι θα εννοούμε λέγοντας «ΚΙΝΗΤΡΑ»...

Εννοιολογικά «κίνητρο» -τι με κινεί- είναι «ο λόγος που κάνει κάποιος μια συγκεκριμένη ενέργεια ή κάτι που δημιουργεί θετικό κλίμα για να κάνει μια ορισμένη ενέργεια». Δηλαδή είναι : **το γιατί αποφασίζω να κάνω κάτι.**

Τα κίνητρα μας επιφανειακά φαίνονται σαν να είναι πολλά (για να είμαι αρεστός ή αγαπητός/ για να είμαι δυνατός/ για να εκτιμώμαι/ για να με σέβονται / για να προσφέρω/ να μην μου πάρουν τον αέρα/ για να μην εγκαταλειφτώ / για να είμαι επιτυχημένος / για να με υπακούν / για να με αφήσουν στην ησυχία μου / για να ... για να ... ατέλειωτα) όμως όλα τα σκεπάζει η **ανάγκη μας να ΑΝΗΚΟΥΜΕ.**

Ψάχνοντας βαθύτερα ανακαλύπτουμε ότι ο κοινός τόπος των κινήτρων στις δράσεις μας, μας οδηγούν σε δυο μόνο θέσεις : Στην ΑΣΦΑΛΕΙΑ και την ΝΙΚΗ . Κι επιθυμούμε και τις δυο...Σε κάποιους ανθρώπους η πεποίθηση τους λέει: «το να νικώ με κάνει κι ασφαλή». Σε κάποιους άλλους λέει: «όταν είμαι ασφαλής, νικώ». Αυτά καθορίζουν και τον τρόπο που δρούμε και το πώς αντιδρούμε.

Από εγωιστική παρανόηση όμως, η ανάγκη μας για «ασφάλεια» μετατρέπεται σε ανάγκη για εξασφάλιση όπως κι η «νίκη», σε κυριαρχία (πάνω στους άλλους)...Έτσι ξεκινούν τα δράματα στις σχέσεις κι οι συγκρούσεις. Η ανάγκη για να εξασφαλιστεί μια θέση ανωτερότητας κι ο ανταγωνισμός.

Σε όποιο περιβάλλον κι αν γεννιέται ένα παιδί, ψάχνει τρόπους για να ανήκει. Οι τρόποι με τους οποίους το παιδί βρίσκει τη θέση του στο σύνολο συνθέτουν την προσωπικότητά του. Οι τέσσερις σκοποί της λανθασμένης συμπεριφοράς ενός παιδιού εκφράζουν τον τρόπο που πιστεύει ότι μπορεί να πετύχει την ένταξή του.

Κι αυτοί είναι :

Ο 1ος ΣΚΟΠΟΣ της ΛΑΘΕΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ του ΠΑΙΔΙΟΥ ξεκινά από την Λαθεμένη πεποίθηση του = «Ανήκω μόνο όταν με προσέχουν ή όταν με υπηρετούν».

Σκοπός τού παιδιού= Να τραβήξει την άτοπη ,προσοχή.

- ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ συχνότερα τότε & αντιδρά Ο ΓΟΝΙΟΣ ; = Νοιώθει Ενοχλημένος. & θέλει να υπενθυμίσει, να παροτρύνει για το σωστό.
- Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ στις διορθωτικές προσπάθειες τού γονιού είναι να σταματήσει παροδικά την αρνητική συμπεριφορά του...Αργότερα όμως ξαναρχίζει τα ίδια, ή ενοχλεί με άλλο τρόπο.

Ο 2ος ΣΚΟΠΟΣ της ΛΑΘΕΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ του ΠΑΙΔΙΟΥ ξεκινά από την Λαθεμένη πεποίθηση του = «Ανήκω μόνο όταν ελέγχω, ή κυριαρχώ, ή όταν αποδεικνύω ότι κανείς δεν μπορεί να κυριαρχήσει πάνω μου!».

Σκοπός τού παιδιού = να δείξει ή να έχει Δύναμη.

- ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ τότε ΚΙ ΑΝΤΙΔΡΑ Ο ΓΟΝΙΟΣ : Νοιώθει θυμό, πρόκληση. Σαν να απειλείται η εξουσία του & η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ του συχνότερα είναι : Ανάγκη να αντιτάξει δύναμη ή να υποχωρήσει.
- Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ στις διορθωτικές προσπάθειες τού γονιού είναι = Να εντείνει την αρνητική του συμπεριφορά του (ενεργητική ή παθητική), ή να υποχωρήσει με «προκλητική συμμόρφωση».

Ο 3ος ΣΚΟΠΟΣ της ΛΑΘΕΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ του ΠΑΙΔΙΟΥ ξεκινά από την Λαθεμένη πεποίθηση του = «Οι άλλοι με πληγώνουν. Κι εγώ τούς πληγώνω. Δεν μπορώ να γίνω αγαπητός».

Σκοπός τού παιδιού = Η Εκδίκηση

- ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ τότε συχνά κι αντιδρά Ο ΓΟΝΙΟΣ; Νοιώθει πληγωμένος και θέλει να θέλει να ανταποδώσει ή να δείξει στο παιδί, τον πόνο που νοιώθει.
- Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ στις διορθωτικές προσπάθειες τού γονιού είναι: Θέλει να εκδικηθεί, εντείνοντας την αρνητική συμπεριφορά του ή διαλέγει άλλο όπλο. Έτσι οι «μάχες» τους κλιμακώνονται. Η σχέση τους χαλά.

Ο 4ος ΣΚΟΠΟΣ της ΛΑΘΕΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ του ΠΑΙΔΙΟΥ ξεκινά από την Λαθεμένη πεποίθηση του = «Ανήκω μόνο όταν πείθω τούς άλλους να μην περιμένουν τίποτα από μένα. Είμαι ανίκανος, ανήμπορος».

Σκοπός τού παιδιού = Επίδειξη ανικανότητας

- ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ τότε συχνά κι αντιδρά Ο ΓΟΝΙΟΣ;...ΣΑΝ ΑΙΣΘΗΜΑ νοιώθει :Απελπισία , «καταθέτω τα όπλα». Η συνήθης ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ του : Συμφωνούμε με το παιδί αυτό ότι δεν γίνεται τίποτα.
- Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ στις διορθωτικές προσπάθειες τού γονιού είναι = Ότι κι αν γίνει αντιδρά παθητικά ή δεν αντιδρά καθόλου.

Οι ενήλικες χρειάζονται να ξεφύγουν από τους επιτήδειους χειρισμούς του παιδιού. Θα σταματήσει ένα παιδί να φέρεται όπως φέρεται εάν ανακαλύψει ότι δεν εντυπωσιάζει κανένα μ' αυτό τον τρόπο. Προσαρμογή σημαίνει να απαντήσει τις ανάγκες μιας κατάστασης με καλή διάθεση.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ :

- Αποφύγετε να νιώσετε πληγωμένος. Αποφύγετε την τιμωρία και την αντεκδίκηση. Αποχωρείστε απ' το πεδίο της μάχης. Αποφύγετε την αρνητική κριτική. Ενθαρρύνετε κάθε θετική προσπάθεια από την πλευρά του παιδιού (όσο μικρή κι αν είναι). Συγκεντρώστε την προσοχή σας στα θετικά σημεία. Πάνω απ' όλα, μην πέσετε στην παγίδα τού οίκτου και μην καταθέσετε τα όπλα.
- Καλλιεργείστε μια σχέση εμπιστοσύνης.
- Πείσετε το παιδί ότι είναι αγαπητό.

Όταν υπάρχουν λανθασμένοι σκοποί αυτοί παρακινούν το παιδί σε μια κακή συμπεριφορά. Αλλάζοντας αυτοί , αλλάζουν κι οι συμπεριφορές.

Οι αντίστοιχοι 4 Σκοποί της ΘΕΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ενός παιδιού είναι¹

1] Πεποίθηση τού παιδιού : «Ανήκω όταν συνεισφέρω».

Σκοπός: Προσοχή, Ενδιαφέρον, Συνεισφορά .

- Συμπεριφορά : Βοηθάει. Προσφέρεται εθελοντικά
- Πώς θα ενθαρρύνετε τους θετικούς σκοπούς: Δώστε στο παιδί το μήνυμα ότι η συνεισφορά του μετράει και ότι την εκτιμάτε

2] Πεποίθηση τού παιδιού : «Μπορώ ν' αποφασίσω και να πάρω την ευθύνη για την απόφαση μου».

Σκοπός: Δύναμη. Αυτονομία. Υπεύθυνο για τη συμπεριφορά του.

- Συμπεριφορά :Δείχνει αυτοπειθαρχία. Κάνει τη δική του δουλειά. Έχει επινοητικότητα.
- Πώς θα ενθαρρύνετε τους θετικούς σκοπούς: Ενθαρρύνετε τη λήψη αποφάσεων από το παιδί. Αφήστε το να μάθει και από τα θετικά και από τα αρνητικά αποτελέσματα. Εκφράστε την εμπιστοσύνη σας στο παιδί.

3] Πεποίθηση τού παιδιού : «Μού αρέσει να συνεργάζομαι».

Σκοπός: Δικαιοσύνη.

- Συμπεριφορά: Αντιδρά στην επίθεση με καλοσύνη. Αγνοεί τις μειωτικές παρατηρήσεις.

¹ Δρ. Ντον Ντινκμέγιερ - Δρ. Γκάρνι Μακ-Κέι (ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ) «Σχολείο για Γονείς» , εκδ. Θυμάρι , 1981, ISBN 978-960-7161-91-8, (πινακ. 1Α & 1 Β- σελ 22.)

- Πώς θα ενθαρρύνετε τους θετικούς σκοπούς; Δείξτε στο παιδί ότι εκτιμάτε το ενδιαφέρον του για συνεργασία.

4] Πεποίθηση τού παιδιού : «Μπορώ ν' αποφασίσω να αποχωρήσω από τη μάχη»

Σκοπός: . Αρνείται να πολεμήσει. Δέχεται τη γνώμη των άλλων.

- Συμπεριφορά Αγνοεί τις προκλήσεις. Αποχωρεί από τον αγώνα υπεροχής. Αποφασίζει για τη δική του συμπεριφορά
- Πώς θα ενθαρρύνετε τους θετικούς σκοπούς; Αναγνωρίστε την προσπάθεια τού παιδιού να φερθεί με ωριμότητα.

Εριφύλη Πασπάτη
(Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας, Ειδικευμένη στην Αντλεριανή Προσέγγιση)